

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej
ekonomiky v 1. polroku 2020
(verzia: február 2020)

Ján Haluška
Branislav Pristáč

**Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej
ekonomiky v 1. polroku 2020
(verzia: február 2020)**

**Ján Haluška
Branislav Pristáč**

Abstrakt

Dokument obsahuje výsledky krátkodobej predikcie vývoja slovenskej ekonomiky v 1. polroku 2020 (verzia: február 2020).

Copyright © INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho bez súhlasu autora používať, meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu.

ISSN 2454-0773

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT	5
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE	10
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY	12
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE.....	14
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE	17
7 PRÍLOHA	20

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v 1. polroku 2020 (verzia: február 2020)

Ján Haluška, Branislav Pristáč
INFOSTAT Bratislava

1 ÚVOD

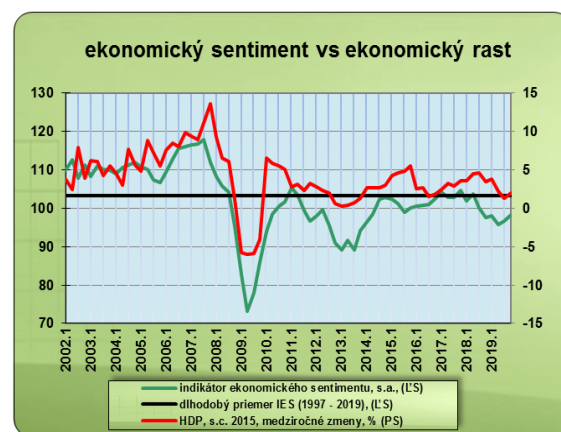
V predloženom dokumente sú prezentované a stručne interpretované výsledky krátkodobej predikcie vývoja základných makroekonomických ukazovateľov z reálneho sektora slovenskej ekonomiky v 1. polroku 2020 (tabuľka a obr. 9 až 14 v Prílohe). Prezentované odhady zohľadňujú skutočný vývoj daných ukazovateľov vo 4. štvrtroku 2019, resp. v celom roku 2019, v prípade spotrebiteľských cien aj v januári 2020. Prihliadajú tiež na výsledky konjunkturálnych a spotrebiteľských prieskumov (KSP) v januári a februári tohto roka, ako aj na aktuálne prognózy vývoja v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí, teda v eurozóne, Nemecku a Českej republike, čo sú naši hlavní obchodní partneri. Ukazuje sa, že toto prostredie môže v horizonte krátkodobej predikcie generovať pre slovenskú ekonomiku ešte slabšie rastové impulzy ako v závere minulého roka¹.

¹ Pre výhľad svetovej ekonomiky v tomto roku predstavuje v súčasnosti najväčšie negatívne riziko koronavírus. Najvýraznejší negatívny vplyv má zatiaľ na ekonomiku Číny, odkiaľ sa vírus do sveta šíri. Očakáva sa však, že bude mať dopad nielen na čínsku ekonomiku, ale naruší aj fungovanie dodávateľských reťazcov v globálnom merítku. V súvislosti s tým sú najnovšie odhady ekonomického rastu v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí korigované smerom nadol ešte výraznejšie ako na začiatku tohto roka. Podľa *Consensus Forecasts* (CF) z februára 2020 bude ekonomický rast v eurozóne aj v Nemecku v tomto roku nižší ako 1%. Podľa *Eastern Europe Consensus Forecasts* (EECF) z februára 2020 sa ekonomický

2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Zhoršovanie stavu domácej ekonomickej klímy, ktoré začalo v máji 2018, pokračovalo takmer do konca minulého roka. Optimizmus ekonomických subjektov ohľadom ďalšieho vývoja slovenskej ekonomiky, ktorý ŠÚ SR monitoruje na mesačnej báze pomocou indikátora ekonomického sentimentu (IES), poklesol v dôsledku toho v minulom roku pod úroveň jeho dlhodobého priemeru (103,3 za roky 1997-2019) hlbšie ako v roku 2018 (obr. 1). Priemerná hodnota IES, odvodená zo sezónne očistených údajov, sa totiž znížila zo 100,8 v roku 2018 na 97,2 v roku 2019.

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

Z obr. 1 vyplýva, že vo 4. štvrtroku 2019 sa stav domácej ekonomickej klímy mierne zlepšil (voči 3. štvrtroku 2019). Ide však o zlepšenie, ktoré je veľmi krehké, pretože pokles IES sa zastavil vplyvom len troch z piatich zložiek jeho štruktúry. Dôvera sa

rast v Českej republike spomalil z 2,4% v roku 2019 na 2,1% v roku 2020.

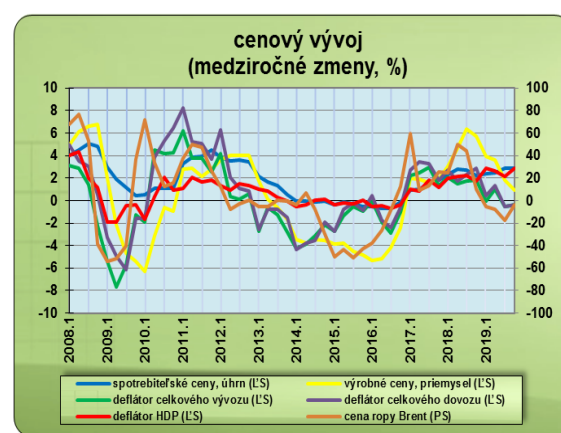
zvýšila v stavebníctve, obchode a službách, zatiaľ čo v priemysle pokles dôvery pokračoval aj vo 4. štvrtroku 2019 a navyše bol sprevádzaný poklesom dôvery spotrebiteľov. Zatiaľ čo dôvera spotrebiteľov, ako aj dôvera v stavebníctve a obchode, boli vo 4. štvrtroku 2019 nad úrovňou svojho dlhodobého priemeru, dôvera v priemysle a dôvera v službách zostali hlboko pod svojimi dlhodobými priemermi².

Zlepšenie stavu domácej ekonomickej klímy v závere minulého roka bolo príliš mierne na to, aby sa trend rastu výkonnosti hospodárstva výraznejšie zmenil. Inak povedané, útlm dynamiky rastu reálneho HDP, ktorý bol vlani na medziročnej báze zaznamenaný v 2. a 3. štvrtroku, pokračoval aj vo 4. štvrtroku, ale zmiernil sa. Tvorba reálneho HDP vzrástla vo 4. štvrtroku 2019 medziročne o 2,0%, medzikvartálne o 0,6% podľa sezónne očistených údajov. Kumulatívne za 1.-4. štvrtrok 2019 bola tvorba reálneho HDP medziročne vyššia o 2,3% (v priemere), čo je prírastok o 1,7 p. b. nižší ako v roku 2018. Na druhej strane, nominálny HDP sa oproti roku 2018 zvýšil o 5,0% (v priemere) a dosiahol 94,1770 mld. €. Dynamika tvorby HDP v nominálnom vyjadrení sa tiež spomalila.

Napriek spomaleniu tempa rastu výkonnosti hospodárstva sa inflačný charakter domáceho makroekonomického prostredia v minulom roku posilnil. Úhrnná cenová hladina v hospodárstve (meraná deflátorom HDP) sa totiž medziročne zdvihla o 2,6% (v priemere), čo je o 0,6 p. b. viac ako v roku 2018 (obr. 2). Tlak na jej rast generovalo domáce

prostredie, menovite najmä tie okruhy cien, ktoré ovplyvňujú vývoj deflátorov konečnej spotreby (viac v časti *Spotrebiteľské ceny*). Ceny vývozu a dovozu tlak na vzostup úhrnnej cenovej hladiny naopak tlmili, pretože dynamika ich rastu sa výrazne spomalila. Deflátor dovozu tovarov a služieb stúpol medziročne len o 0,8%, deflátor vývozu tovarov a služieb zaznamenal dokonca nulový rast (vždy v priemere), keďže sa oproti roku 2018 nezmenil³.

Obr. 2

Zdroj: ŠÚ SR

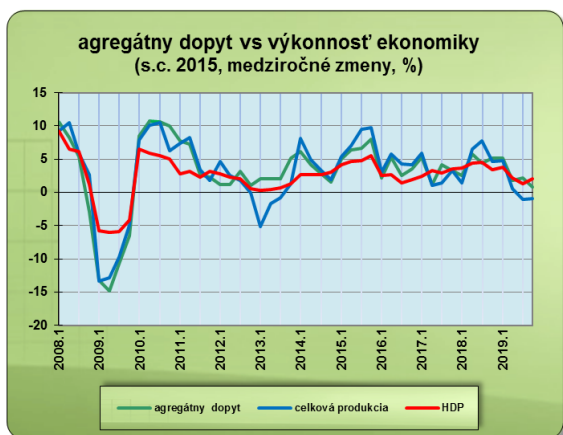
Primárnym faktorom spomalenia rastu výkonnosti hospodárstva v roku 2019 bol agregátny dopyt. Jeho úroveň sa reálne zvýšila len o 2,4%, zatiaľ čo v roku 2018 stúpol o 4,5% (vždy v priemere). Slabý rast agregátneho dopytu značne utlmil tvorbu domácich zdrojov, najmä v 3. a 4. štvrtroku 2019, kedy objem celkovej produkcie na medziročnej báze dokonca

² Vývoj IES a všetkých piatich zložiek jeho štruktúry na mesačnej báze, teda indikátorov dôvery v priemysle, stavebníctve, obchode, službách a indikátora dôvery spotreby spotrebiteľov, je v podobe konjunkturálnych sáld zobrazený na obr. 1 až 6 v Prílohe.

³ V roku 2018 sa deflátor dovozu tovarov a služieb zvýšil o 2,4% (v priemere). Výrazné spomalenie jeho rastu v roku 2019 bolo spôsobené tým, že v 3. a 4. štvrtroku 2019 zaznamenal na medziročnej báze pokles. Do značnej miery to súviselo (aj) s poklesom ceny ropy *Brent* na svetovom trhu, ktorý sa v priebehu minulého roka postupne prehlboval. Kým v 1. polroku 2019 barel ropy medziročne zlacnel cca o 6,5%, v 2. polroku 2019 bol lacnejší cca o 12,0% (vždy v priemere). Dôvodom boli najmä obavy ohľadom vývoja dopytu po rope vplyvom zhoršujúceho sa výhľadu pre globálnu ekonomiku.

reálne poklesol (obr. 3). V dôsledku toho bol jej objem kumulatívne za 1.-4. štvrťrok 2019 na medziročnej báze vyšší len o 0,7%, zatiaľ čo v roku 2018 vzrástol o 5,1% (vždy v priemere). Na spomalenie rastu celkovej produkcie mala rozhodujúci vplyv medzispotreba. Od 2. štvrťroka 2019 sa na medziročnej báze totiž znižovala, pričom jej pokles sa postupne prehľboval. Hrubá pridaná hodnota zaznamenala vďaka tomu vo všetkých štvrťrokoch minulého roka na medziročnej báze rast. Kumulatívne za 1.-4. štvrťrok 2019 však bol objem hrubej pridanej hodnoty medziročne vyšší len o 2,0% (v priemere), čo je prírastok o polovicu menší ako dosiahla v roku 2018.

Obr. 3

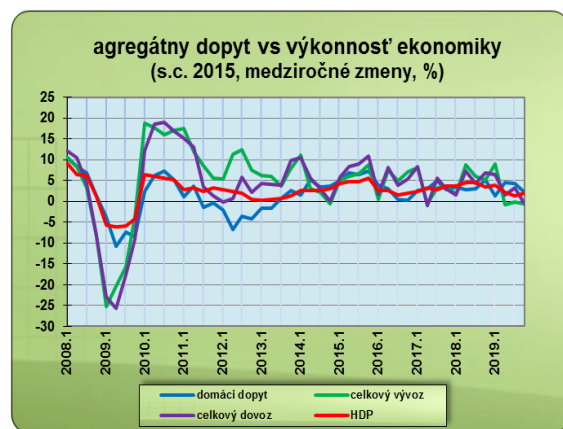
Zdroj: ŠÚ SR

Značný útlm dynamiky rastu agregátneho dopytu bol spôsobený v rozhodujúcej miere vonkajším dopytom, pretože vplyv spomalenia rastu domáceho dopytu bol veľmi mierny (obr. 4).

Pokiaľ ide o vonkajší dopyt, útlm dynamiky jeho rastu ide najmä na vrub výrazného oslabenia dopytu z krajín EÚ-28, ktoré začalo v 2. štvrťroku 2019 (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*). V dôsledku toho objem vývozu tovarov a služieb v 2.-4. štvrťroku 2019 na medziročnej báze reálne poklesol. Len vďaka tomu, že objem celkového vývozu v 1. štvrťroku 2019 vzrástol o 9,0%, bol kumulatívne za 1.-4. štvrťrok 2019

medziročne vyšší o 1,7% (v priemere), čo však predstavuje len tretinu jeho prírastku v roku 2018.

Obr. 4

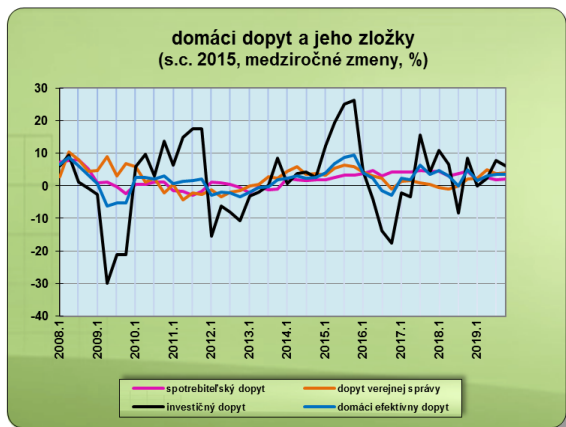
Zdroj: ŠÚ SR

Skutočnosť, že agregátny dopyt stúpol vlni viac ako tvorba domácich zdrojov (vyjadrená celkovou produkciou), znamená, že na jeho úplné pokrytie boli potrebné aj zdroje zo zahraničia. Objem celkového dovozu stúpol o 2,0%, jeho rast sa teda tiež spomalil, keďže v roku 2018 vzrástol o 5,0% (obr. 4). Pokiaľ ide o komoditnú štruktúru zdrojov dovezených zo zahraničia, spomalil sa najmä rast dovozu pre medzispotrebu, zatiaľ čo rast dovozu pre konečnú spotrebu sa naopak zrýchlil. Keďže celkové zdroje (domáce a dovezené) vzrástli viac ako agregátny dopyt, časť zdrojov, ktorá nebola využitá na jeho pokrytie, skončila v minulom roku v zásobách. Stav zásob v bežných cenách totiž medziročne stúpol o 2,1025 mld. €, resp. 2,2% HDP v bežných cenách, k čomu v rozhodujúcej miere prispel ich sezónny nárast v 3. štvrťroku 2019.

Domáci dopyt ako celok vzrástol vlni o 3,1%, čo je prírastok o 0,5 p. b. nižší ako dosiahol v roku 2018. Prispeli k tomu všetky tri hlavné zložky jeho štruktúry, pričom relatívne najmenej stúpila konečná spotreba domácnosti (spotrebiteľský dopyt; KSD). Jej rast sa totiž oproti roku 2018 spomalil, čo znamená, že dynamiku rastu domáceho dopytu ako celku

v minulom roku tlmil (obr. 5). Tempo rastu konečnej spotreby verejnej správy (dopyt verejného sektora; KSVS) ako aj tvorby hrubého fixného kapitálu (investičný dopyt; THFK) sa naopak zrýchlilo.

Obr. 5

Zdroj: ŠÚ SR

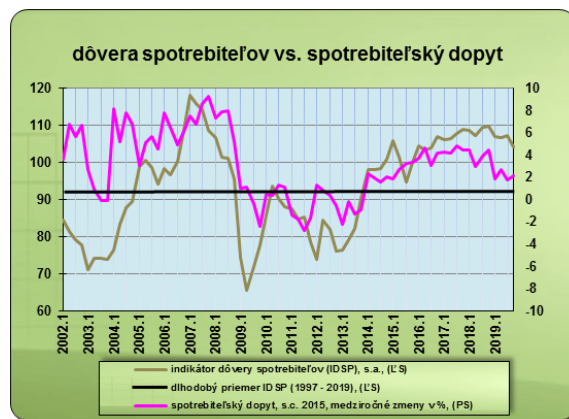
Objem KSD vzrástol v minulom roku v priemere o 2,1%, čo je prírastok takmer o polovicu menší ako zaznamenal v roku 2018 (obr. 6). Primárnym faktorom spomalenia jeho rastu bol sklon obyvateľstva k úsporám, ktorý vlani vzrástol. Miera hrubých úspor obyvateľstva totiž medziročne stúpila o 2,2 p. b. a dosiahla 10,6% (v priemere)⁴. Táto zmena v spotrebiteľskom správaní súvisí so spomalením tempa rastu reálnych disponibilných príjmov obyvateľstva, teda hlavného zdroja na financovanie spotrebiteľského dopytu.

Objem reálnych disponibilných príjmov sa vlani zvýšil v priemere o 3,4%, čo je prírastok o 0,8 p. b. nižší ako zaznamenali v roku 2018. Tempo ich rastu bolo tlmené jednak vyššou infláciou, jednak tým, že rast bežných príjmov domácností sa v minulom roku mierne spomalil, kým rast bežných výdavkov domácností sa naopak zrýchlil. Spomalenie rastu bežných príjmov

⁴ Znižujúci sa sklon obyvateľstva k spotrebe vyplýva aj z údajov NBS o spotrebiteľských úveroch pre obyvateľstvo. Kým v roku 2018 stúpili o 13,4%, v roku 2019 vzrástli len o 1,5% (vždy v priemere).

domácností súvisí v širšom kontexte s útlmom tempa rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve, ktorý prevážil vplyv zrýchlenia tempa rastu priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve (viac v častiach *Zamestnanosť a nezamestnanosť v hospodárstve, resp. Nominálna a reálna mzda v hospodárstve*).

Obr. 6

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Dopyt verejného sektora v minulom roku výrazne zosilnel, o čom svedčí produkcia verejného sektora, ktorej rast v bežných cenách sa zrýchlil zo 4,6% v roku 2018 na 7,9% v roku 2019 (vždy v priemere). Rozhodujúci vplyv na to mala hrubá pridaná hodnota, ktorá vo verejnom sektore na medziročnej báze vzrástla o 10,3%, zatiaľ čo medzispotreba vo verejnom sektore stúpila o 2,6% (vždy v priemere). Vysoký prírastok hrubej pridanej hodnoty bol zaznamenaný najmä vďaka odmenám zamestnancov vo verejnom sektore, ktoré stúpili v priemere o 12,7%, čo je viac ako dvojnásobok ich prírastku v roku 2018. Silný rast dopytu vo verejnom sektore viedol v konečnom dôsledku aj k výraznému zrýchleniu rastu KSVS, ktorá v bežných cenách stúpila v priemere o 9,6%, čo je tiež viac ako dvojnásobok jej prírastku v roku 2018. Na druhej strane, KSVS v stálych cenách zaznamenala oživenie rastu, pretože po

stagnácii v roku 2018 sa vlani zvýšila o 3,8% (v priemere).

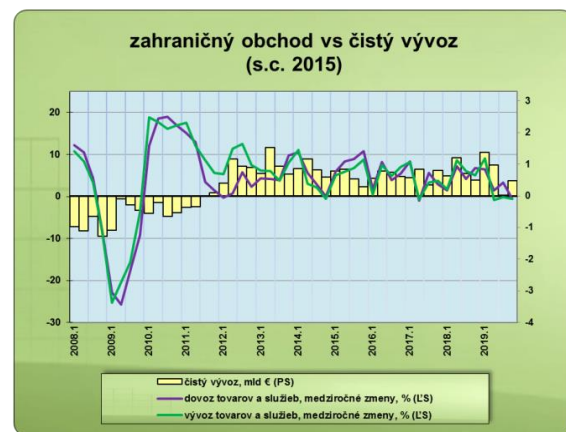
Investičný dopyt bol v minulom roku najrýchlejšie rastúcou zložkou domáceho dopytu. Objem THFK stúpol na medziročnej báze o 4,4% (v priemere), čo je prírastok o 0,7 p. b. vyšší ako zaznamenal v roku 2018. Prispel k tomu rast objemu THFK v oblasti strojov a zariadení o 4,8%, ako aj v oblasti budov a stavieb o 3,1% (vždy v priemere). Veľmi silný podporný vplyv na jeho rast pramenil najmä z investičného dopytu v nefinančných a finančných korporáciách, kde THFK v bežných cenách medziročne stúpila o 8,4%, resp. o 24,3%, ale THFK pomerne výrazne vzrástla aj v domácnostiach (o 4,9%), zatiaľ čo vo verejnom sektore poklesla o 4,3% (vždy v priemere).

Skutočnosť, že domáci dopyt zaznamenal vlani vyšší prírastok ako výkonnosť hospodárstva (o 3,3%, resp. o 2,3%), znamená, zdrojom rastu reálneho HDP bol len domáci dopyt, zatiaľ čo čistý vývoz mal na jeho rast tlmiaci vplyv. Tento model rastu výkonnosti hospodárstva fungoval v 2.-4. štvrťroku minulého roka, pretože v 1. štvrťroku 2019 prispel k rastu výkonnosti hospodárstva okrem domáceho dopytu aj čistý vývoz (obr. 7). Rozhodujúci vplyv na zmenu modelu rastu HDP mal horší vývoj obchodnej bilancie v 2. a 3. štvrťroku minulého roka (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Odhad vývoja výkonnosti slovenskej ekonomiky v 1. polroku 2020 je založený na predpoklade, že útlm rastu agregátneho dopytu bude pokračovať aj v horizonte krátkodobej predikcie. V kontexte vývoja, ktorý sa očakáva v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí a stavu domácej ekonomickej klímy, ktorá v januári aj februári 2020 zostala hlboko pod jej dlhodobým priemerom, sa tento predpoklad javí dnes

ako najpravdepodobnejší. Tlmiaci vplyv na rast agregátneho dopytu by mal v horizonte predikcie prameniť nielen zo slabého vonkajšieho dopytu, ale vylúčiť sa nedá ani spomalenie rastu domáceho dopytu ako celku. Avšak každá z troch hlavných zložiek štruktúry domáceho dopytu by mala v 1. polroku 2020 zaznamenať na medziročnej báze rast.

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Na základe uvedených predpokladov odhadujeme, že agregátny dopyt vzrastie v 1. polroku 2020 o 1,8%, čo je prírastok o polovicu nižší ako zaznamenal v rovnakom období minulého roka. Spomalenie jeho rastu bude mať tlmiaci vplyv aj na tvorbu HDP, ktorá by sa mala v 1. polroku 2020 medziročne zvýšiť reálne o 1,8%, nominálne o 4,1% (vždy v priemere). Úhrnná cenová hladina v hospodárstve (meraná deflátorom HDP) by teda mala vzrásť o 2,3% (v priemere). Kým rast výkonnosti hospodárstva by sa spomalil o 1,2 p. b., úhrnná cenová hladina v hospodárstve by mala rásť pomalšie o 0,4 p. b. (vždy oproti ich rastu v 1. polroku 2019). Model rastu HDP, ktorý fungoval v 2.-4. štvrťroku 2019 by sa v horizonte predikcie nemal zmeniť, t.j. k rastu výkonnosti hospodárstva by mal prispieť len domáci dopyt.

Odhady rastu výkonnosti hospodárstva a vývoja úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve, uvedené vyššie, je potrebné

vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík. Ich vplyv môže mať dopad na vývoj vonkajšieho aj domáceho dopytu (vrátane vývoja cien) v horizonte predikcie. Aktuálny vývoj predstihových indikátorov u nás doma i v relevantnom zahraničí nasvedčuje tomu, že negatívne riziká v súčasnosti vysoko prevažujú nad pozitívnymi.

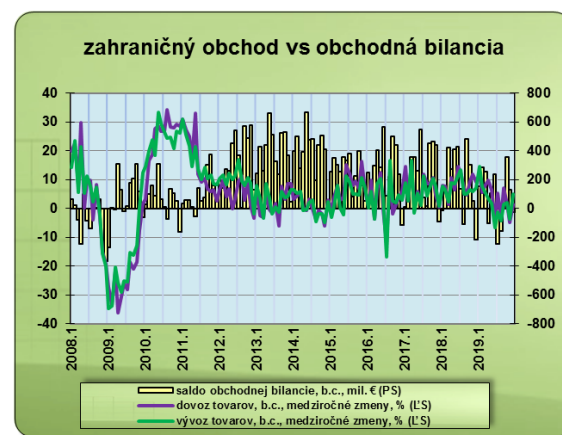
3 ZAHRAŇIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE

Dynamika rastu vývozu tovarov v bežných cenách sa v roku 2019 výrazne spomalila (obr. 8). Kým v roku 2018 stúpol o 7,2%, v minulom roku bol podľa predbežných údajov vyšší len o 1,9% (vždy v priemere). Okrem slabého ekonomického rastu v relevantnom vonkajšom prostredí k tomu prispeli aj ceny vývozu tovarov. Ich rast sa totiž zastavil, keďže sa oproti roku 2018 nezmenili (v priemere). Vzhľadom na to, že oslabenie rastu vonkajšieho dopytu malo tlmiaci vplyv aj na rast agregátneho dopytu, došlo aj k značnému útlmu tempa rastu zdrojov zo zahraničia potrebných na jeho pokrytie. Medziročný prírastok dovozu tovarov v bežných cenách sa totiž znížil z 8,6% v roku 2018 na 3,5% v roku 2019 (v priemere) ⁵.

Spomalenie dynamiky rastu vývozu tovarov v roku 2019 súviselo s reálnym poklesom vonkajšieho dopytu, ktorý bol zaznamenaný vo viacerých mesiacoch minulého roka z krajín EÚ-28 aj z krajín mimo EÚ-28. Zatiaľ čo k poklesu dopytu z krajín EÚ-28 došlo na medziročnej báze v 2. a 3. štvrťroku, dopyt z krajín mimo EÚ-28 poklesol v 3. a 4. štvrťroku. Napriek tomu, z celoročného hľadiska sa vývoz

tovarov do krajín EÚ-28, ako aj vývoz do krajín mimo EÚ-28 zvýšil o 1,2%, resp. o 5,7% (vždy v priemere). V obidvoch prípadoch však ide o prírastky, ktoré sú až o tri štvrtiny menšie ako v roku 2018.

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Na základe predbežných údajov o komoditnej štruktúre vývozu tovarov v bežných cenách možno konštatovať, že vonkajší dopyt vzrástol v minulom roku prakticky len po nových osobných automobiloch. Ich vývoz v bežných cenách sa zvýšil o vyše 13%, predstavuje to však len polovicu prírastku vývozu osobných automobilov v roku 2018⁶. Veľmi mierne vzrástol ešte vývoz potravín (o 2,5%), ale vývoz investičných zariadení a vývoz spotrebného tovaru (spotrebnej elektroniky) viac-menej stagnovali, v prípade surovín a uhľovodíkových palív vývoz poklesol (cca o 6%, resp. o 4%).

Z predbežných údajov o komoditnej štruktúre dovozu tovarov vyplýva, že spomalenie rastu agregátneho dopytu tlmilo najmä dovoz pre medzispotrebu, teda dovoz surovín a dovoz uhľovodíkových palív, ktoré oproti roku 2018 poklesli zhodne cca o 2,5%. Dovozy

⁵ Spomalenie rastu agregátneho dopytu malo dopad aj na obchod so službami. Podľa údajov NBS sa vývoz služieb v bežných cenách vlni zvýšil o 4,6%, dovoz služieb stúpol o 4,1% (vždy v priemere). V obidvoch prípadoch ide o prírastky až o polovicu nižšie ako v roku 2018.

⁶ Vývoz tovarov v bežných cenách zaznamenal vlni mierny rast vďaka vysokému rastu vývozu osobných automobilov. Vývoz tovarov očistený o vplyv vývozu osobných automobilov totiž oproti roku 2018 klesol o 1,7% (v priemere).

investičných zariadení viac-menej stagnoval, ale dovoz dopravných prostriedkov (okrem osobných automobilov) zaznamenal až dvojciferný prírastok cca o 12% (v priemere), ktorý však bol zhruba o polovicu nižší ako v roku 2018. Na druhej strane, dovoz pre konečnú spotrebu zaznamenal zrýchlenie rastu, k čomu prispel najmä dovoz spotrebného tovaru, ktorý stúpol o 9%. Dovozy potravín vzrástol o vyše 4%, dovoz osobných automobilov cca o 3%.

Obchodná bilancia ako celok si aj v minulom roku zachovala prebytkový charakter. Podľa predbežných údajov jej prebytok činil 1,116 mld. € (1,2% HDP v bežných cenách), bol však až o polovicu menší ako v roku 2018. Príčinou bol pokles prebytku obchodnej bilancie s krajinami EÚ-28 zo 16,2 mld. € v roku 2018 na 14,5 mld. € v roku 2019. V rozhodujúcej miere to súvisí s vyššie spomínaným poklesom vonkajšieho dopytu z krajín EÚ-28 v 2. a 3. štvrtroku 2019, vplyvom ktorého prebytok obchodnej bilancie ako celku medziročne najskôr výrazne poklesol (v 2. štvrtroku 2019), pričom následne zaznamenala obchodná bilancia ako celok deficit (v 3. štvrtroku 2019). Na štvrtročnej báze ide o prvý deficit obchodnej bilancie od 4. štvrtroka 2010.

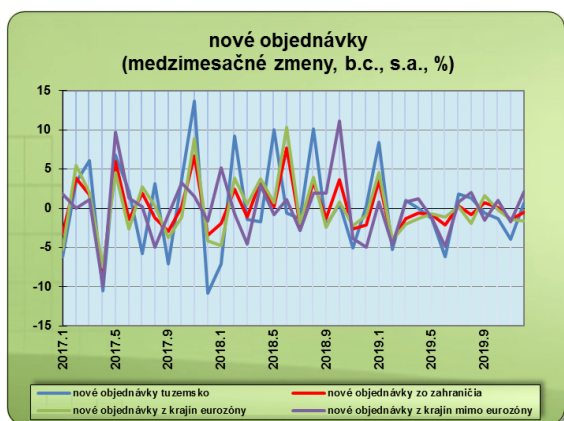
Obchodná bilancia ako celok zostala prebytková vďaka štrukturálnym prebytkom, ktoré dlhodobo dosahuje v obchode s osobnými automobilmi a spotrebným tovarom (spotrebnou elektronikou). Kým prvý z nich stále rastie (zo 16,2 mld. € v roku 2018 stúpol na 18,6 mld. € v roku 2019), druhý sa naopak postupne znižuje (z 3,0 mld. € v roku 2018 klesol na 2,2 mld. € v roku 2019). Tieto dva štrukturálne prebytky vykryli aj v minulom roku štrukturálne deficity, ktoré obchodná bilancia dlhodobo dosahuje v obchode so všetkými ostatnými kategóriami obchodu,

pričom väčšina z nich sa oproti roku 2018 prehĺbila.

Odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách v horizonte krátkodobej predikcie prihliada na ich skutočný vývoj v priebehu minulého roka a reflektuje aj vývojové tendencie nových objednávok pre priemysel zo zahraničia a tuzemska v ich sezónne očistenej podobe. Z nich vyplýva, že nové objednávky zo zahraničia aj z tuzemska zaznamenali pokles aj vo 4. štvrtroku 2019 (oproti predchádzajúcemu štvrtroku). Zatiaľ čo pokles nových objednávok zo zahraničia sa zmiernil, pokles nových objednávok z tuzemska sa naopak prehĺbil (obr. 9). Pokles nových objednávok zo zahraničia sa zmiernil len vplyvom nových objednávok z krajín mimo eurozóny, pretože nové objednávky z krajín eurozóny zaznamenali porovnateľný pokles ako v 3. štvrtroku 2019.

Na základe vývoja nových objednávok v závere minulého roka sa ukazuje, že oživenie rastu vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách v prvých mesiacoch tohto roka nie je veľmi pravdepodobné. Dôvodom navyše, ktorý tento predpoklad zosilňuje, je bazický efekt, keďže v 1. štvrtroku 2019 vzrástol vývoz i dovoz tovarov v bežných cenách medziročne o vyše 8%. Oživenie ich rastu preto možno očakávať najskôr v 2. štvrtroku tohto roka. Pokiaľ ide o výsledok obchodnej bilancie, predpokladáme, že prebytková zostane aj v horizonte krátkodobej predikcie. Odhadujeme, že jej kumulatívny prebytok za 1. a 2. štvrtrok 2020 dosiahne 0,6-0,8 mld. € (cca 1,5 % z odhadu HDP v bežných cenách), čo znamená, že na medziročnej báze (opäť) poklesne.

Obr. 9

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

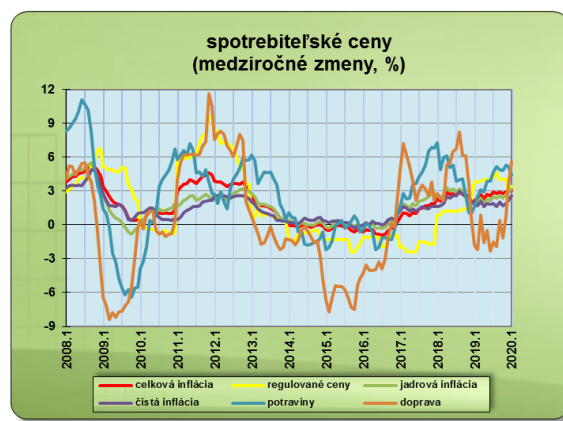
Uvedený odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov (vrátane výsledku obchodnej bilancie) v bežných cenách je nevyhnutné vnímať v kontexte viacerých rizík rôzneho charakteru. Hlavným negatívnym rizikom je vplyv nového koronavírusu na spomalenie rastu svetovej ekonomiky a tým aj rastu v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí. Za obojstranné riziko možno považovať vývoj kurzu EUR voči USD a ceny ropy na svetovom trhu⁷.

4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY

Vývoj cien na spotrebiteľskom trhu bol (aj) v minulom roku významným zdrojom tlaku na rast úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve (meraný pomocou deflátoru HDP). Medziročná miera celkovej inflácie (meraná pomocou CPI) totiž stúpila z 2,5% v roku 2018 na 2,7% v roku 2019 (vždy v priemere), čo znamená, že vzrástla výraznejšie ako úhrnná cenová hladina v hospodárstve. V porovnaní s našim odhadom pred troch mesiacov bola teda priemerná miera celkovej inflácie vlni o 0,1 p. b. vyššia.

⁷ V priebehu posledného februárového týždňa tohto roka klesla cena ropy *Brent* takmer o 14%, čo je najvýraznejší týždenný pokles od januára 2016. Dôvodom sú obavy z vplyvu koronavírusu na svetovú ekonomiku a tým aj na dopyt po rope.

Obr. 10

Zdroj: ŠÚ SR

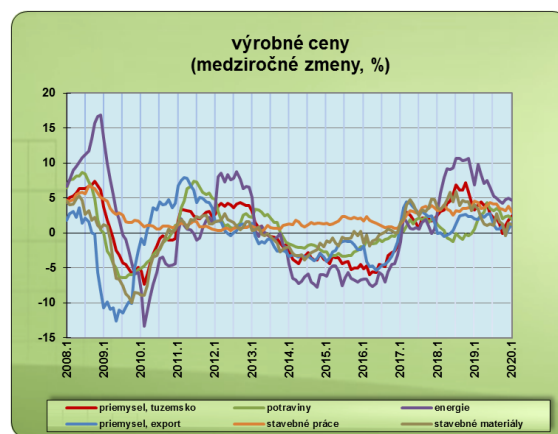
Medziročná miera celkovej inflácie mala od začiatku minulého roka rastúci trend - z 2,2% v januári stúpila na 3,0% v decembri (obr. 10). Vzostup celkovej inflácie bol do značnej miery dôsledkom vplyvu bazického efektu, pretože od začiatku 2. polroka 2019 tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien značne zoslabol. Kým v 1. polroku 2019 ich úhrnná hladina vzrástla na medzimesačnej báze kumulatívne o 2,5% (oproti decembru 2018), v 2. polroku 2019 stúpila kumulatívne len o 0,4% (oproti júnu 2019). V rozhodujúcej miere to súvislo s oslabením tlaku na rast spotrebiteľských cien vo 4. štvrtroku 2019, kedy ich úhrnná hladina na medzimesačnej báze až dvakrát poklesla (v októbri a decembri zhodne o 0,1%).

K vzostupu celkovej inflácie došlo výlučne vplyvom regulovaných cien. Ich rast sa totiž zrýchlil z 1,3% v roku 2018 na 3,9% v roku 2019, zatiaľ čo jadrová inflácia sa v rovnakom období naopak znížila z 2,8% na 2,3% (vždy v priemere). O slabšom tlaku na rast spotrebiteľských cien ako v roku 2018 svedčí okrem jadrovej inflácie aj čistá inflácia, ktorá poklesla z 2,4% v roku 2018 na 1,9% v roku 2019 (vždy v priemere). Jej pokles bol teda výraznejší ako v prípade jadrovej inflácie, pretože nie je ovplyvnená vývojom cien potravín (na rozdiel od jadrovej a celkovej inflácie).

Rozhodujúci vplyv na pokles jadrovej a čistej inflácie v minulom roku mali ceny v doprave, ktorých vývoj významne koreluje s vývojom ceny ropy na svetovom trhu. Vplyvom poklesu ceny ropy na svetovom trhu v minulom roku sa ceny v doprave na medziročnej báze znížili o 0,6% (v priemere). Pokles cien v doprave bol síce relatívne malý, prevážil však vplyv, ktorý na jadrovú infláciu generovali najmä zvyšujúce sa ceny potravín (vrátane nealkoholických nápojov). V rámci klasifikácie COICOP vzrástli totiž ceny potravín relatívne najviac - kým v 1. štvrtroku 2019 boli potraviny na medziročnej báze drahšie o 2,4%, vo 4. štvrtroku 2019 o 5,1% (vždy v priemere). Celoročne zdraželi v priemere o 4,0%, čo mimochodom znamená, že stúpili rovnako už tretí rok po sebe.

K poklesu jadrovej i čistej inflácie v minulom roku došlo vplyvom nákladových faktorov, pričom rozhodujúci vplyv mali ceny dovozu. Deflátor dovozu tovarov a služieb, ktorý v roku 2018 na medziročnej báze vzrástol o 2,4%, stúpol v minulom roku len o 0,8% (vždy v priemere). V 3. a 4. štvrtroku 2019 ceny dovozu dokonca mierne poklesli. Tým sa výrazne zmiernil aj tlak na rast cien výrobcov v priemysle, ako aj na rast cien stavebných materiálov (obr. 11). Index cien priemyselných výrobcov pre tuzemsko, ktorý vyjadruje súhrnný vplyv nákladových faktorov generovaný priemyslom, vzrástol v roku 2019 o 2,5%, kým v roku 2018 sa zvýšil o 5,0% (v priemere). K spomaleniu dynamiky jeho rastu prispeli ceny výrobcov v spracovateľskom priemysle, ako aj ceny výrobcov a dodávateľov elektrickej energie.

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR

Dopytové faktory - na rozdiel od nákladových faktorov - pokles jadrovej, resp. celkovej inflácie v minulom roku tlmili. Úroveň tzv. dopytovej inflácie, ktorú NBS meria indexom cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) a cien trhových služieb, sa totiž oproti roku 2018 nezmenila. V obidvoch rokoch dosiahla zhodne 2,1%, pričom v jej štruktúre zaznamenali tak ako v roku 2018 rýchlejší rast ceny trhových služieb, ktoré vzrástli o 3,0%, zatiaľ čo ceny obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) stúpili o 1,2% (vždy v priemere).

V januári 2020 tlak na rast cien zosilnel. Výrobné ceny v priemysle pre tuzemsko, ktoré počas celého 2. polroka 2019 na medzimesačnej báze prakticky nerástli (väčšinou klesali), stúpili oproti decembru 2019 o 1,0%. K obnoveniu ich rastu prispeli ceny výrobcov energií a ceny výrobcov v spracovateľskom priemysle, ktoré oproti decembru 2019 stúpili o 1,1%, resp. o 1,0%⁸. Na medziročnej báze sa rast výrobných cien v priemysle pre tuzemsko

⁸ V rámci spracovateľského priemyslu sa na medzimesačnej báze zvýšili najmä ceny výrobcov rafinérskych produktov (koks, ropa), kovov a kovových výrobkov, dreva a papiera, ale aj potravín (vrátane tabaku). Naopak, poklesli ceny výrobcov elektrických zariadení, elektroniky a dopravných prostriedkov.

ako celok zrýchlil z 1,8% v decembri 2019 na 2,4% v januári tohto roka.

V januári tohto roka zosilnel aj tlak na rast spotrebiteľských cien, a to vplyvom nákladových i dopytových faktorov. Úhrnná hladina spotrebiteľských cien sa oproti decembru 2019 zdvihla o 1,1%, čo je mimochodom rovnaký posun smerom nahor ako zaznamenala v januári minulého roka. K jej rastu prispeli najmä ceny potravín (vrátane nealkoholických nápojov) a ceny v doprave, ktoré medzimesačne stúpili o 2,2%, resp. o 1,6%. K tlaku na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien však v januári 2020 prispeli významnou mierou aj regulované ceny. Vyplýva to z cien bývania, ktoré stúpili oproti decembru 2019 súhrnne o 1,6%, čo odzrkadľuje vplyv zvýšenia cien elektrickej energie, plynu a tepla pre domácnosti (rozhodnutie ÚRSO z decembra 2019). Na druhej strane, tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien tlmili ceny odevov a obuvi, ktoré medzimesačne poklesli o 1,5%.

Medziročná miera celkovej inflácie zostala v januári 2020 na 3,0%, čo znamená, že bez zmeny je už tri mesiace po sebe. V porovnaní s jej úrovňou v januári 2019 bola o 0,8 p. b. vyššia. K jej vzostupu na medziročnej báze prispeli v rozhodujúcej miere ceny v doprave a ceny potravín (vrátane nealkoholických nápojov). Ceny v doprave boli v januári 2020 medziročne vyššie o 5,5%, ceny potravín o 4,4%. Na druhej strane, medziročný rast regulovaných cien ako celku sa mierne spomalil - z 3,8% v januári 2019 na 3,4% v januári 2020. Medziročná miera celkovej inflácie zostala síce nezmenená, ale jadrová a čistá inflácia v januári 2020 mierne stúpili a dosiahli 3,2%, resp. 2,6%.

Odhad vývoja celkovej inflácie v horizonte predikcie je založený na predpoklade, že tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien budú okrem

regulovaných cien generovať tiež nákladové faktory, kým vplyv dopytových faktorov by mal slabnúť. Pokiaľ ide o nákladové faktory, výsledky KSP za prvé dva mesiace tohto roka signalizujú, že v troch zo štyroch odvetví (okrem priemyslu) je rast výrobných cien v najbližšom období pravdepodobnejší ako ich pokles (obr. 7 v Prílohe). Na druhej strane, tzv. dopytovú infláciu by mal tmiť relatívne nízky rast spotrebiteľského dopytu, ktorý očakávame v horizonte predikcie, čomu nasvedčuje aj vyššie spomínaný pokles dôvery spotrebiteľov.

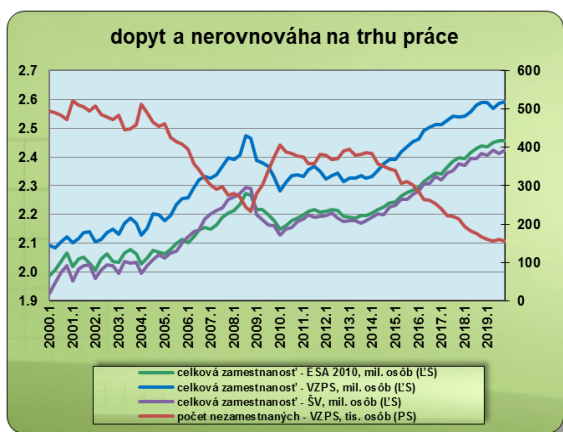
Na základe uvedených predpokladov očakávame, že po odznení sekundárnych vplyvov tých faktorov, ktoré v januári 2020 spôsobili vzostup jadrovej a čistej inflácie, tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien zoslabne. K tomu by mali prispieť aj regulované ceny, keďže ich rast sa bude vplyvom bázičného efektu spomaľovať. Vzostup medziročnej miery celkovej inflácie nad hranicu 3% sa preto v horizonte predikcie nezdá príliš pravdepodobný. Naopak, očakávame, že koncom 1. štvrťroka klesne pod 3%. V júni tohto roka by sa mala znížiť na 2,4%, pričom priemerná miera celkovej inflácie v 1. polroku 2020 by mala dosiahnuť 2,7%. Uvedené odhady celkovej inflácie je potrebné vnímať v kontexte viacerých obojstranných rizík (cena ropy na svetovom trhu, ceny dovozu, kurz eura k USD, pretrvávajúci nesúlad medzi rastom súhrnnej produktivity práce a miezd na makroúrovni).

5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE

Oslabenie rastu výkonnosti hospodárstva situáciu na trhu práce v minulom roku síce nezhoršilo, dynamika tvorby nových pracovných miest sa však výrazne spomalila. Útlm rastu dopytu na trhu

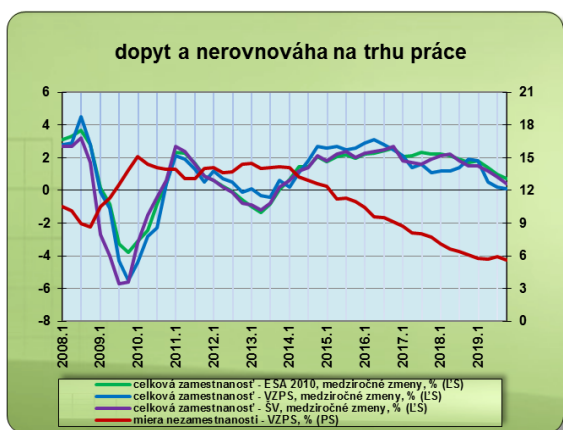
práce bol zaznamenaný podľa všetkých troch metodík (štatistické výkazníctvo (ŠV), VZPS a ESA 2010), pomocou ktorých ŠÚ SR vykazuje vývoj celkovej zamestnanosti v hospodárstve. Priemerný stav celkovej zamestnanosti v hospodárstve napriek tomu stúpol vlani na novú, historicky najvyššiu úroveň. Pomalší rast dopytu na trhu práce pribrzdil nielen tvorbu nových pracovných miest, ale aj pokles počtu nezamestnaných osôb, teda znižovanie nerovnováhy na trhu práce (obr. 12 a 13).

Obr. 12

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 13

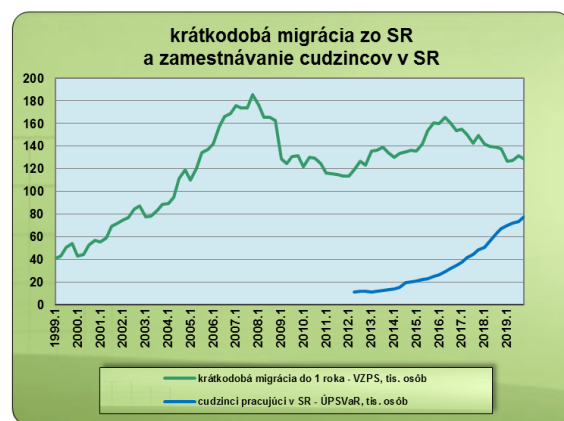

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa metodiky ŠV sa celkový počet zamestnaných osôb v hospodárstve zvýšil vlani v priemere o 1,0% (cca o 23 tisíc osôb), podľa metodiky VZPS stúpol o 0,7% (cca o 17 tisíc osôb) a podľa ESA 2010 o 1,2 % (cca o 30 tisíc osôb). Ide o prírastky,

ktoré sú zhruba o polovicu menšie ako v roku 2018. Nižšia dynamika rastu celkovej zamestnanosti podľa VZPS súvisí najmä s tým, že počet krátkodobo migrujúcich za prácou do zahraničia (s pobytom do 1 roka), ktorý táto metodika v národnom koncepte zohľadňuje, klesol na medzročnej báze o 7,9% (cca o 11 tisíc osôb) a v priemere dosiahol zhruba 128 tisíc osôb⁹ (obr. 14). Na základe domáceho konceptu sa počet pracujúcich v metodike VZPS zvýšil o 1,1% (cca o 28 tisíc osôb), čo je prírastok tiež zhruba o polovicu menší ako v roku 2018.

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR

Napriek značne nižšej dynamike rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve sa pokles nezamestnanosti v minulom roku nezastavil, ale jeho tempo sa tiež spomalilo. Podľa metodiky VZPS klesol počet nezamestnaných osôb medzročne o 12,1%, (cca o 22 tisíc osôb) a predstavoval 158 tisíc osôb (v priemere). Miera nezamestnanosti (podľa VZPS) sa tým znížila o 0,7 p. b. a dosiahla 5,8 % (v priemere). Nerovnováha na trhu práce vďaka tomu opäť klesla na nové historické minimum. Vo 4. štvrtroku 2019 sa počet nezamestnaných osôb znížil cca na 155 tisíc, miera nezamestnanosti klesla na 5,6%. V porovnaní s jej predkrízovým

⁹ Krátkodobá migrácia za prácou do zahraničia klesla už tretí rok po sebe. Vlani sa jej pokles opäť prehĺbil.

minimom zo 4. štvrťroka 2008 (8,7%) bola teda o 3,1 p. b. nižšia.

Útlm rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve bol dôsledkom oslabenia rastu dopytu po práci v súkromnom sektore, pretože vo verejnom sektore sa rast zamestnanosti vlani (opäť) zrýchlil. Vo verejnom sektore zamestnanosť vzrástla o 1,8%, v súkromnom sektore stúpila o 0,8% (vždy v priemere). Z približne 23 tisíc nových pracovných miest, ktoré v minulom roku pribudli v celom hospodárstve (podľa ŠV), vzniklo zhruba 14 tisíc v súkromnom sektore, zostávajúcich cca 9 tisíc nových pracovných miest vytvoril verejný sektor. Vo verejnom sektore za zamestnanosť zvýšila plošne, ale k zrýchleniu dynamiky jej rastu v tomto sektore došlo najmä vďaka odvetviu zdravotníctva, v ktorom zamestnanosť stúpila v priemere o 2,8%, čo predstavuje cca 4,5 tisíc nových pracovných miest. V ďalších dvoch odvetviach tohto sektora bol rast zamestnanosti pomalší, v odvetví vzdelávania stúpila o 1,5%, v odvetví verejnej správy a obrany o 1,2% (vždy v priemere).

V súkromnom sektore bol rast zamestnanosti vlani o 1 p. b. nižší ako v roku 2018. Rozhodujúci vplyv na to mal pokles zamestnanosti v priemysle o 0,2%, vo veľkoobchode a maloobchode o 1,7% a v činnostiach v oblasti nehnuteľností o 3,0% (vždy v priemere). V priemysle ide o prvý pokles zamestnanosti od roku 2013, teda po piatich rokoch. V ostatných odvetviach tohto sektora zamestnanosť vzrástla, relatívne najviac v stavebníctve o 6,4% (v priemere), čo je prírastok takmer dvojnásobne vyšší ako v roku 2018.

Ďalšie spomalenie rastu výkonnosti hospodárstva, ktoré očakávame v horizonte krátkodobej predikcie, by malo rast dopytu na trhu práce utlmiť výraznejšie ako v minulom roku. Celková

zamestnanosť v hospodárstve by v horizonte predikcie mala napriek tomu ešte stále mierne rásť. Trend poklesu nezamestnanosti by sa však mal už zastaviť.

Nasvedčujú tomu viaceré signály. Napríklad počet voľných pracovných miest, ktorý klesá už od začiatku minulého roka, sa vo 4. štvrťroku 2019 prehĺbil (podľa ŠV)¹⁰. Okrem toho, z výsledkov KSP za január a február tohto roka vyplýva, že dopyt po práci by mal v najbližších troch mesiacoch zoslabnúť vo dvoch zo štyroch odvetví (okrem odvetví obchodu a služieb), ale relatívne najviac v priemysle (obr. 8 v Prílohe). Na druhej strane, celkový počet evidovaných nezamestnaných osôb, ktorý podľa údajov ÚPSVaR v novembri a decembri 2019 na medzimesačnej báze už prakticky neklesal, v januári 2020 vzrástol zhruba o 3,3 tisíc osôb (oproti decembru 2019), k čomu došlo vplyvom nárastu počtu krátkodobo nezamestnaných (do 12 mesiacov vrátane) ako aj dlhodobo nezamestnaných (viac ako 12 mesiacov).

Vývoj počtu voľných pracovných miest sleduje aj ÚPSVaR. Z jeho údajov vyplýva, že v januári 2020 bolo evidovaných cca 91 tisíc voľných pracovných miest, pričom celkový počet evidovaných nezamestnaných osôb (uchádzačov o zamestnanie) predstavoval cca 169 tisíc osôb. Pred rokom, teda v januári 2019, ÚPSVaR evidoval cca 81 tisíc voľných pracovných miest a cca 176 tisíc nezamestnaných osôb. Počet voľných pracovných miest bol teda v januári 2020

¹⁰ Počet osôb zo zahraničia, ktoré obsadzujú voľné pracovné miesta u nás, podľa údajov ÚPSVaR za január 2020 predstavoval cca 32 tisíc zamestnaných osôb z EÚ/EHP a ďalších takmer 46 tisíc zamestnaných osôb z tretích krajín. Oproti januáru 2019 síce počet zamestnaných osôb z EÚ/EHP klesol cca o 4 tisíc osôb, no na druhej strane počet zamestnaných osôb z tretích krajín stúpol cca o 13 tisíc osôb.

na medziročnej báze o 10 tisíc vyšší, zatiaľ čo celkový počet nezamestnaných sa naopak znížil cca o 8 tisíc osôb. Z toho vyplýva, že z hľadiska počtu voľných pracovných miest pripadajúcich na jedného nezamestnaného sa situácia na trhu práce zlepšila. Dynamika rastu pomeru počtu voľných pracovných miest pripadajúcich na jedného nezamestnaného však medziročne poklesla.

Z hľadiska počtu voľných pracovných miest pripadajúcich na jedného nezamestnaného je situácia najlepšia v Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji, v ktorých počet voľných pracovných miest prevyšuje počet uchádzačov o zamestnanie. V Bratislavskom kraji pripadalo v januári 2020 päť voľných pracovných miest na dvoch nezamestnaných, zatiaľ čo v januári 2019 to boli štyri voľné pracovné miesta na dvoch nezamestnaných. V ostatných krajoch SR počet uchádzačov o zamestnanie prevyšuje počet voľných pracovných miest. Oproti januáru 2019 sa tento pomer zlepšil vo viacerých krajoch. Najhoršia situácia je v Prešovskom kraji, v ktorom na jedno voľné pracovné miesto pripadá až sedem uchádzačov.

Z celkového počtu cca 91 tisíc voľných pracovných miest v januári 2020 bolo cca 64 tisíc na západnom Slovensku, cca 16 tisíc na strednom Slovensku a cca 11 tisíc na východnom Slovensku. Pokiaľ ide o podiely týchto troch krajov na celkovom počte voľných pracovných miest, situácia sa v priebehu roka výrazne nezmenila. Z cca 81 tisíc voľných pracovných miest, ktoré existovali v SR v januári 2019, bolo cca 55,5 tisíc na západnom Slovensku, zo zvyšných cca 25,5 tisíc bola zhruba polovica na strednom Slovensku a druhá polovica na východnom Slovensku.

Na základe uvedených informácií odhadujeme, že celková zamestnanosť v hospodárstve vzrastie v 1. polroku 2020 medziročne o 0,4% (podľa ŠV), resp. o

0,2% (podľa VZPS). Oproti 1. polroku 2019 to predstavuje prírastok cca 7 tisíc nových pracovných miest (podľa ŠV), v metodike VZPS cca o 2,5 tisíc nových pracovných miest (vždy v priemere). Počet nezamestnaných podľa VZPS by sa v 1. polroku 2020 nemal na medziročnej báze zmeniť. Mal by teda činiť cca 157,5 tisíc osôb (v priemere), v dôsledku čoho by sa nemala zmeniť ani miera nezamestnanosti. V 1. polroku 2020 by teda mala v metodike VZPS predstavovať 5,8% (v priemere).

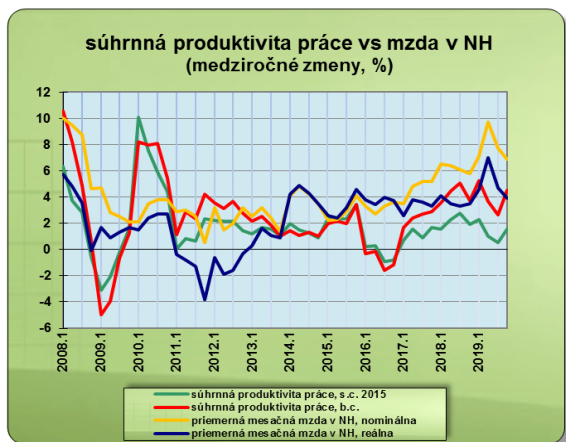
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE

K oslabeniu rastu výkonnosti hospodárstva v minulom roku došlo vplyvom veľmi nízkeho rastu súhrnnej produktivity práce. Reálne totiž vzrástla len o 1,3% (v priemere), čo je prírastok zhruba o polovicu menší ako dosiahla v roku 2018. Dynamika rastu reálnej aj nominálnej mzdy v hospodárstve sa napriek tomu výrazne zrýchlila. V konečnom dôsledku bol rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve v minulom roku až dvakrát vyšší ako rast súhrnnej produktivity práce v bežných cenách (v priemere). Disproporcia medzi rastom reálnej mzdy a súhrnnej produktivity práce v stálych cenách však bola ešte vyššia a jej veľkosť oproti roku 2018 výrazne vzrástla (obr. 15).

Priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve vzrástla v minulom roku o 7,8% a dosiahla v priemere 1092 €, čo sa mimochodom takmer zhoduje s našim odhadom 1093 € zo začiatku decembra 2019. Je to jej najvyšší rast od roku 2008, k čomu prispelo mimoriadne veľké zrýchlenie dynamiky jej rastu vo verejnom sektore. Na druhej strane, reálna mzda v hospodárstve stúpila v priemere o 5,0%, čo

je prírastok o 1,4 p. b. vyšší ako v roku 2018.

Obr. 15

Zdroj: ŠÚ SR

V súkromnom sektore sa rast nominálnej mzdy zrýchlil len nepatrne - zo 6,1% v roku 2018 na 6,2% v roku 2019 čím stúpila na 1060 € (vždy v priemere). Súviselo to so zrýchlením rastu nominálnej mzdy v poľnohospodárstve, v doprave a skladovaní, v ubytovacích a stravovacích službách, v činnostiach v oblasti nehnuteľností, v odborných činnostiach, ale aj administratívnych a podporných službách. K zrýchleniu rastu nominálnej mzdy v tomto sektore však nedošlo plošne, pretože v priemysle, stavebníctve, ale aj vo veľkoobchode a maloobchode sa jej rast spomalil. V jednotlivých odvetviach tohto sektora bola preto úroveň priemernej mesačnej nominálnej mzdy aj v roku 2019 veľmi rozdielna. Najvyššia bola v odvetví finančné a poisťovacie činnosti (1941 €), resp. informácie a komunikácia (1922 €), najnižšia v odvetví ubytovanie a stravovanie (658 €).

Vo verejnom sektore sa rast nominálnej mzdy enormne zrýchlil - zo 6,7% v roku 2018 na 13,4% v roku 2019 čím stúpila na 1216 € (vždy v priemere). K zrýchleniu jej rastu v tomto sektore prispeli všetky odvetvia. Vo verejnej správe a obrane stúpila medziročne o 16,1 %, v

zdravotníctve o 11,3% a vo vzdelávaní o 12,4% (vždy v priemere). Najvyššiu priemernú mesačnú nominálnu mzdu v tomto sektore vykázalo v roku 2019 odvetvie verejnej správy a obrany (1523 €), najnižšiu odvetvie vzdelávania (1034 €).

Rast výkonnosti hospodárstva, úhrnnej cenovej hladiny a celkovej zamestnanosti v hospodárstve (podľa ŠV), ktorý odhadujeme v horizonte predikcie, implicitne znamená, že súhrnná produktivita práce vzrastie v 1. polroku 2020 v bežných cenách o 3,6%, v stálych cenách o 1,4% (vždy v priemere). Je to rast nižší ako dosiahla v rovnakom období minulého roka, a preto očakávame, že dôjde aj k spomaleniu rastu priemernej mesačnej nominálnej i reálnej mzdy v hospodárstve. Nesúlad medzi rastom miezd a produktivity na makroúrovni však nezanikne ani v 1. polroku 2020, mal by sa však zmierniť.

Odhad rastu nominálnej a reálnej mzdy v hospodárstve v horizonte predikcie zohľadňuje okrem očakávaného vývoja súhrnnej produktivity práce aj ďalšie relevantné informácie. Je to zvýšenie minimálnej mzdy na 580 €, ktoré je účinné od začiatku tohto roka. Pokiaľ ide o verejný sektor, tlak na rast miezd budú generovať platové tarify štátnych zamestnancov a zamestnancov pri výkone vo verejnom záujme, ktoré sa od 1. januára 2020 zvýšili o 10%. Ich zvýšenie predstavuje zároveň pozitívne riziko pre rast miezd v súkromnom sektore¹¹. Na základe uvedených predpokladov a informácií odhadujeme, že priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve

¹¹ Podľa medializovaných informácií sa zamestnancom v bratislavskom Volkswagene v zmysle novej kolektívnej zmluvy zvýšia platy v roku 2020 o 4,2%, okrem toho všetci zamestnanci dostanú jednorazovo 250 eur spolu s odmenou za hospodárske výsledky.

by mala v 1. polroku 2020 medziročne
vzrásť o 4,5%, čo znamená, že by mala
dosiahnuť 1110 € (vždy v priemere). Po
zohľadnení odhadu priemernej inflácie v 1.
polroku 2020 (2,7%) by sa mala reálna
mzda v hospodárstve medziročne zvýšiť o
1,8%.

Kontakt:

Ján Haluška // haluska@infostat.sk

Branislav Pristáč // pristac@infostat.sk

7 PRÍLOHA

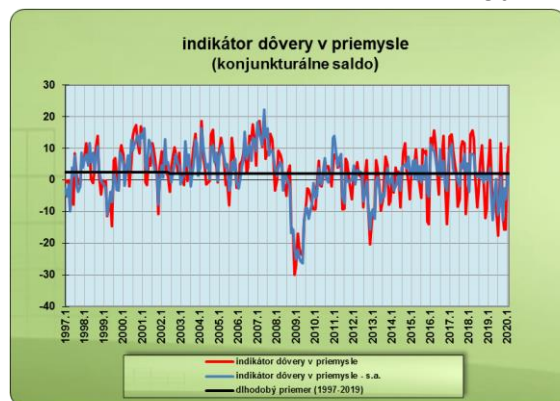
Vývoj kľúčových ukazovateľov konjunkturálnych prieskumov a spotrebiteľského barometra

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 2

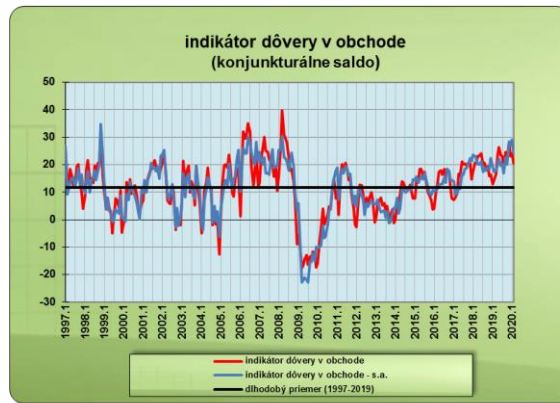
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 4

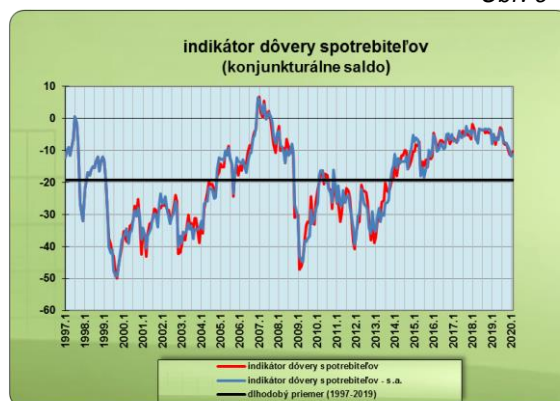
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 5

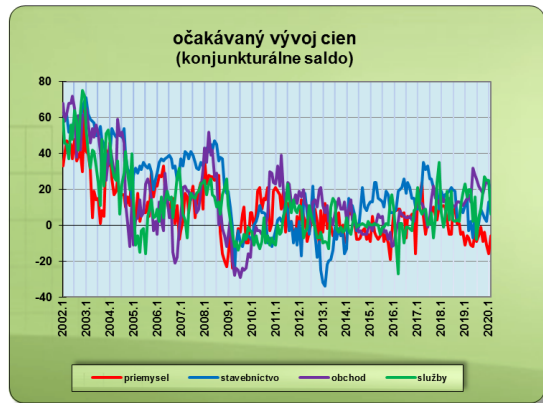
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 6

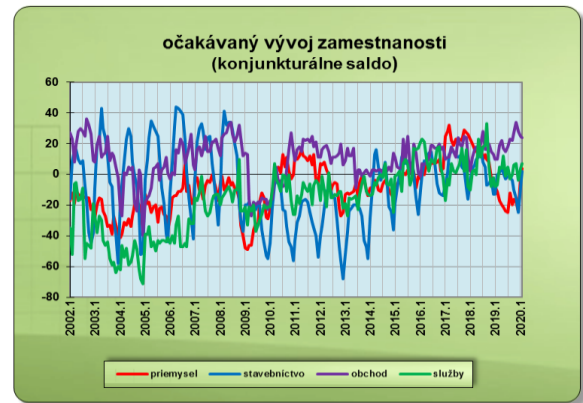
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na 1. polrok 2020

Ukazovateľ	2019		Prognóza vývoja na 1. polrok 2020	
	absolútne	indexy <u>2019</u> 2018	INFOSTAT	
			absolútne	indexy <u>1. polrok 2020</u> 1. polrok 2019
Hrubý domáci produkt (mld €) ¹⁾	94.2	102.3	47.2	101.9
Výberové zisťovanie pracovných síl				
Zamestnanosť (tis. osôb)	2 583.6	100.7	2 585.2	100.2
Miera nezamestnanosti (%)	5.8	x	5.8	x
Počet nezamestnaných (tis. osôb)	157.7	87.9	157.7	100.0
Priemerný počet zamestnancov v hospodárstve (tis. osôb)	2 416.1	101.0	2 423.8	100.4
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva (€)	1 092	107.8	1 110	104.5
Index reálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva	x	105.0	x	101.8
Miera inflácie (%)				
posledný mesiac obdobia	x	3.0 ²⁾	x	2.4 ³⁾
v priemere za obdobie	x	2.7 ⁴⁾	x	2.7 ⁵⁾

¹⁾ metóda ESA2010; predbežné údaje, absolútne hodnoty sú v bežných cenách, indexy sú zo stálych cien vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2015

²⁾ v decembri 2019 oproti decembru 2018

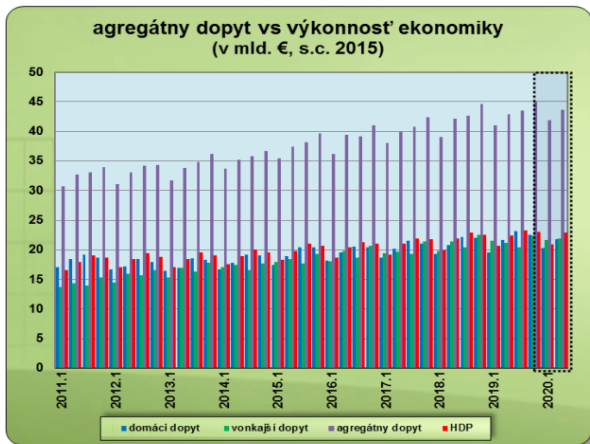
³⁾ v júni 2020 oproti júnu 2019

⁴⁾ v priemere za rok 2019 oproti roku 2018

⁵⁾ v priemere za 1. polrok 2020 oproti 1. polroku 2019

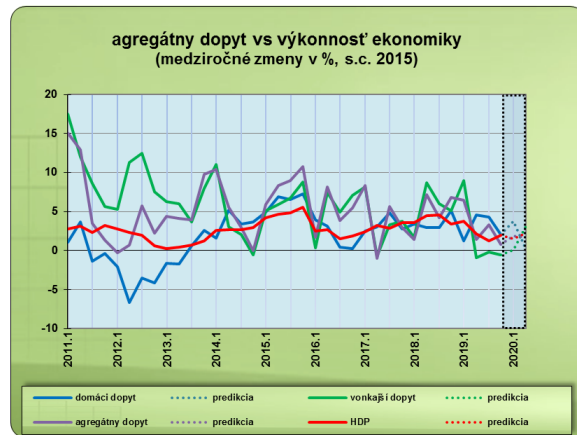
Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na 1. polrok 2020

Obr. 9

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 12

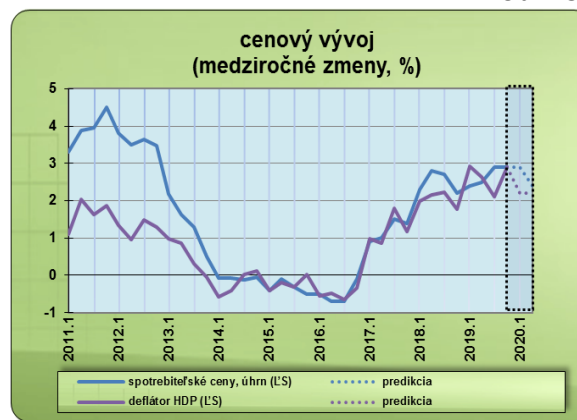
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 10

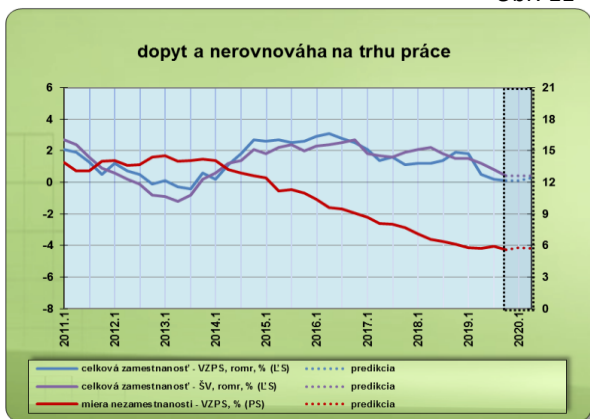
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 13

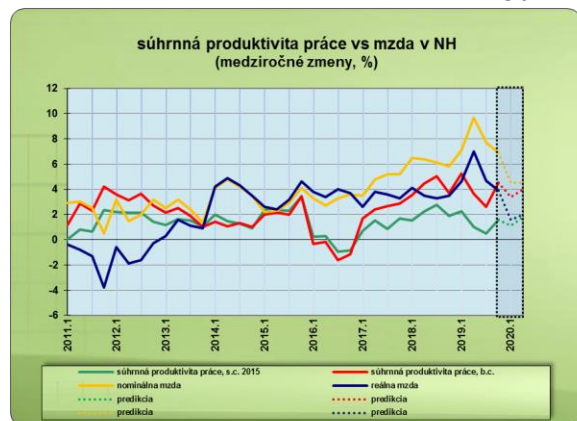
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Vydal: INFOSTAT
Inštitút informatiky a štatistiky,
Leškova 16
817 95 Bratislava 15

Kategória publikácie: GHG

Vedúci redaktor: Ing. Ján Haluška, PhD.

Počet strán: 24

Počet výtlačkov: ---

ISSN: 2454-0773

3.GHG.2.4 - 291/2020
